

BÖLÜM 7

TURİZM EĞİTİMİNDE DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Fatih GÜNAY¹

GİRİŞ

Eğitim, bireylerde var olan davranışları belirli amaçlar doğrultusunda değiştiren ve bu amaçlara göre yeni davranışların geliştirilmesini sağlayan sistematik bir süreçtir (Baykul, 1992, s. 86). Bu sürecin ayrılmaz bir parçası olan değerlendirme, öğrencinin öğrenme süreci ve gelişimi hakkında sistemli yargılarda bulunmayı içermektedir. Elde edilen geri bildirimler, öğrencinin sonraki öğrenme adımlarını şekillendirmek için kullanılır. Geleneksel öğretim merkezli yaklaşımdan öğrenme odaklı yaklaşıma geçiş, ezbere dayalı bilgi aktarımı yerine bilginin uygulanmasına öncelik veren “Öğrenme İçin Değerlendirme” anlayışını doğurmuştur. Bu anlayış, gerçek yaşam durumlarına veya mesleki uygulamalara benzer görevlerle yapılan özgün değerlendirme uygulamalarının gelişmesini desteklemiştir (Nyanjom vd., 2023, s. 303).

Turizm eğitimi, turizm sektörünün rekabet gücünde önemli bir faktördür. Ancak turizm sektörü, insan kaynağı tüketicisi olarak mezunlara talep yaratması ve mezunların akademik geçmişlerinin kalitesini sürekli olarak değerlendirmesi nedeniyle eğitim kurumlarını aktif olarak etkilemektedir (Romanova vd., 2016, s. 113). Turizm eğitimi özelinde değerlendirildiğinde, hem teorik bilgilerin hem de uygulamalı becerilerin ölçülmesini hedefleyen değerlendirme yöntemleri öne çıkmaktadır. Son derece uygulamalı bir çalışma alanı olan turizm, gerçek dünya zorluklarıyla başa çıkabilecek beceri ve yeteneklere sahip, işe hazır mezunlar gerektiren bir sektördür (Ruhanen vd., 2021). Bu nedenle, değerlendirme süreçlerinin yalnızca bilgi ölçümüne değil, aynı zamanda mesleki yeterliliklerin ve problem çözme becerilerinin gelişimine katkı sağlaması beklenmektedir.

¹ Doç. Dr., Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, fatihgunay@isparta.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-0892-514X

Yükseköğretimde yaşanan paradigma değişimi, bilgi aktarımına dayalı pasif anlatım biçimlerinden, öğrencilerin bilgiyi birlikte ve yaratıcı biçimde ürettiği aktif öğrenme yaklaşımlarına doğru evrilmektedir. Ancak bu dönüşüm, eğitim programlarına özgün ve deneyimsel öğeler entegre edilmediğinde etkisini yitirmekte; mezunlar edindikleri bilgileri hatırlamakta ve sektörde etkili biçimde kullanmakta güçlük yaşamaktadırlar (Ruhanen vd., 2021).

Bu noktada yenilikçi teknoloji araçlarının turizm alanındaki öğrenme çıktıları üzerinde olumlu ve anlamlı etkiler yarattığı görülmektedir. Bu araçların müfredat tasarımı ve haritalama süreçlerine entegre edilmesi, öğrenme çıktılarının niteliğini güçlendirmekte; istihdam edilebilirlik ve iş rekabet gücü ile güçlü, pozitif ilişkiler kurmaktadır (Shehawy, 2017). Gelecekte geleneksel sınıf içi araçların kullanımı ile öğrenme çıktıları arasında olumsuz etkileşimler yaşanabileceği öngörülmekte; bu da teknoloji temelli öğrenme stratejilerinin önemini arttırmaktadır.

Turizm eğitimi her ne kadar ağırlıklı olarak geleneksel yöntemlerle uygulanabilecek bir öğretim planından oluşuyor olsa da özellikle pratiğe dönük uygulama ve değerlendirmelerle öğrencilerin sektöre hazırlığını kapsamı gerekmektedir. Ancak bu konuda özellikle yükseköğretim kurumlarında mevcut kaynaklar uygulamalı eğitimin rahatlıkla sunulabilmesi konusunda yetersiz kalmakla birlikte ortaöğretim düzeyinde kurumlarda bulunan uygulamalı oteller sayesinde öğrencilerin daha fazla pratik yaparak aldıkları bir eğitim sunulabilmektedir. Dolayısıyla öğretim yönteminin farklılaşmasını sağlayan bu durum öğrencilere uygulanan değerlendirme tekniklerini de farklılaştırmaktadır. Bu konudaki yetersizlik konusunda yükseköğretim düzeyinde verilen eğitimler akademik ağırlıklı olmakla birlikte öğrencilere pratik yapma imkânı zorunlu staj uygulamasıyla giderilmeye çalışılmaktadır. Sonuç olarak, turizm eğitiminin sektörel gerçekliklerle uyumlu, uygulamaya dönük, teknolojik yeniliklerle desteklenmiş ve ölçme-değerlendirme süreçleriyle bütünleşmiş bir yapıya kavuşturulması, hem öğrencilerin öğrenme deneyimini hem de mezun olduklarında sektöre entegrasyonunu güçlendirecektir.

KAYNAKLAR

- Akarsu, B. (2016). *Ölçme ve değerlendirme*. LAP Lambert Academic Publishing.
- Albayrak, A. (2022). Evaluation of gastronomy education quality in Turkey in terms of faculty members. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, 28, 100498. 217. <https://doi.org/10.1016/j.ijgfs.2022.100498>
- Atılğan, H., Kan, A., & Aydın, B. (2011). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (H. Atılğan, Ed.). Anı Yayıncılık.
- Balci, A. (2013). Coğrafya eğitiminde ölçme ve değerlendirme üzerine bir örnek çalışma. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 5, 135-152.
- Baran, H. (2020). Açık ve uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme. *Açıköğretim Uygulamaları ve*

- Araştırmaları Dergisi, 6(1), 28-40.
- Başal, F. (2015). *Bilgi ve iletişim teknolojileri becerilerini ölçen çoktan seçmeli, otantik ve simülasyon tabanlı değerlendirme yöntemlerine ilişkin öğrenci görüşleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi].
- Bates, A. W. (Tony). (2019). *Teaching in a digital age* (2nd Ed.). Tony Bates Associates Ltd.
- Baykul, Y. (1992). Eğitim sisteminde değerlendirme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 85-94.
- Birgin, O. (2008). Alternatif bir değerlendirme yöntemi olarak portfolyo değerlendirme uygulamasına ilişkin öğrenci görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-24.
- Bozkurt, E. (1995). Eğitimde değerlendirmenin gerekliliği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(4), 531-534.
- Clarke-Midura, J., & Dede, C. (2010). Assessment, technology, and change. *Journal of Research on Technology in Education*, 42(3), 309-328. <https://doi.org/10.1080/15391523.2010.10782553>
- Clegg, A. (2025). How authentic is authentic assessment? *INTED2025 Proceedings*, 7614-7614. 19th International Technology, Education and Development Conference. 3-5 Mart 2025, Spain. <https://doi.org/10.21125/inted.2025.2021>
- Çerçi, A., & Şahin Kılıcı, A. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ölçme ve değerlendirme. İçinde Ö. Baltacı (Ed.), *Eğitimde Güncel Araştırmalar—V* (ss. 255-270). Özgür Yayınları.
- Gröschl, S. (2004). The portfolio—an alternative assessment method in hospitality and tourism management education. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 16(1), 32-37. <https://doi.org/10.1080/10963758.2004.10696782>
- Nyanjom, J., Goh, E., & Yang, E. C. L. (2023). Integrating authentic assessment tasks in work integrated learning hospitality internships. *Journal of Vocational Education & Training*, 75(2), 300-322. <https://doi.org/10.1080/13636820.2020.1841821>
- Qiu, L., & Qi, L. (2020). E-learning assessment for tourism education lisrel assisted intercultural tourism perception and data integrated satisfaction perspectives. *Journal of Computing in Higher Education*, 32(1), 89-108. <https://doi.org/10.1007/s12528-019-09223-0>
- Roma, M. N. (2021). Redefining assessment in tourism and hospitality education. *International Journal of Higher Education*, 10(4), 113-123.
- Romanova, G., Romanov, S., Popov, A., & Kushevskaya, R. (2016). Tourism Education in the Tourism Industry as a Key to Competitiveness. *International Review of Management and Marketing*, 6(1S), 107-113.
- Ruhanen, L., Axelsen, M., & Bowles, L. (2021). Engaging students through authentic learning: connecting with international tourism partners. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 29, 100291. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2020.100291>
- Sarıgül Yılmaz, D., & Uçuk, C. (2025). Gastronomi ve mutfak sanatları mutfak uygulama derslerinde öğrenci performansının değerlendirilmesi için delphi tekniği ile oluşturulmuş rubrik önerisi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 13(1), 1-22. <https://doi.org/10.21325/jotags.2025.1544>
- Shehaw, Y. (2017). Effects of using technological innovations on developing tourism education and learning methods: Paradigm shift from learning outcomes perspective. *International Journal of Heritage, Tourism and Hospitality*, 11(3 (Special Issue)), 1-26. <https://doi.org/10.21608/ijhth.2017.30218>
- Sokhanvar, Z., Salehi, K., & Sokhanvar, F. (2021). Advantages of authentic assessment for improving the learning experience and employability skills of higher education students: A systematic literature review. *Studies in Educational Evaluation*, 70, 101030. <https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2021.101030>
- Sop, S. A. (2020). Eğitim-öğretim memnuniyeti, akademik erteleme eğilimi ve akademik başarı ilişkisi: turizm öğrencileri üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 8(2), 983-996. <https://doi.org/10.21325/jotags.2020.591>
- Sugiyono, S., Lastariwati, B., Budiastuti, E., & Yudianto, A. (2018). Development of authentic assessment instruments for saintifical learning in tourism vocational high schools. *Jurnal Pendidikan*

Teknologi Dan Kejuruan, 24(1), 52-61. <https://doi.org/10.21831/jptk.v24i1.16670>

Şengel, E. (2009). An overview for computer assisted assesment. *Education Sciences*, 4(3), 729-740. <https://doi.org/10.12739/10.12739>

Vu, T. T., & Dall'Alba, G. (2014). Authentic assessment for student learning: an ontological conceptualisation. *Educational Philosophy and Theory*, 46(7), 778-791. <https://doi.org/10.1080/00131857.2013.795110>

Yurdabakan, İ. (2011). Yapılandırmacı kuramın değerlendirmeye bakışı: Eğitimde alternatif değerlendirme yöntemleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44(1), 51-78.